

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

615-28-173-64/16

Warszawa, dnia 4

KANCELARIA marca 2016 r. Naczelnej Rady Adwokackiej
09.03.2016
wpłynęło
nr Ldz. 801

Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej

Pan Andrzej Zwara

Szanowny Panie Prezesie

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję - w trybie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615 ze zm.) - poselski projekt ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Wójcik), z prośbą o wyrażenie opinii.

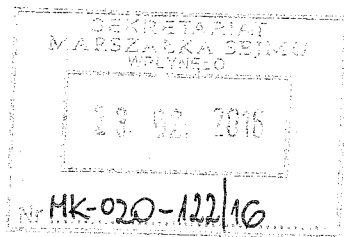
Z poważaniem

Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość

Warszawa, 23 lutego 2016 r.

**Grupa Posłów na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość**

**Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483) oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32 t.j. z późn. zm.) niżej podpisani posłowie składają projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury
oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upowazniamy Pana Posła Michała Wójcika.

USTAWA

z dnia 2016 r.

**o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury
oraz niektórych innych ustaw**

Art. 1. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 r. poz. 1230, z 2014 r. poz. 1071 oraz z 2015 r. poz. 694 i 1224) w art. 12 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dyrektora Krajowej Szkoły powołuje Minister Sprawiedliwości na okres 5 lat, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym.”;

2) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym odwołuje Dyrektora Krajowej Szkoły, jeżeli Dyrektor Krajowej Szkoły:

- 1) nie realizuje obowiązków związanych z pełnioną funkcją;
- 2) stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków związanych z pełnioną funkcją na skutek choroby;
- 3) zrzekł się stanowiska;
- 4) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) przestał spełniać wymagania określone w ust. 3.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 694) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do aplikacji ogólnej rozpoczynającej się w 2016 i 2017 r. oraz aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, o których mowa w art. 19 ust. 2, stosuje się ust. 1.”;

2) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Aplikant aplikacji sędziowskiej oraz aplikant aplikacji prokuratorskiej, który odbywał aplikację na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wobec którego została wydana decyzja o zawieszeniu w prawach i obowiązkach aplikanta, po uchyleniu tej decyzji kontynuuje aplikację na warunkach wyznaczonych przez Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, jednak nie dłużej niż do ukończenia odpowiednio aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej, rozpoczętej w roku 2018.”;

3) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„art. 10a. Aplikant aplikacji prokuratorskiej, odbywający tę aplikację na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uprawniony jest do wykonywania czynności, o których mowa w art. 100a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.) oraz może występować przed sądem rejonowym, w tym w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach, w których postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia.”;

4) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Konkursy na aplikację ogólną w roku 2015 i 2016 odbywają się na podstawie przepisów dotychczasowych.”;

5) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby uprawnione, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą złożyć wniosek o umieszczenie na liście klasyfikacyjnej aplikantów, o której mowa w art. 26 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie później jednak niż do dnia zakończenia aplikacji ogólnej rozpoczętej w roku 2017.

2. Do sporządzania list klasyfikacyjnych aplikantów, którzy ukończyli aplikację ogólną, oraz do składania wniosków o kontynuowanie szkolenia na aplikacji sędziowskiej lub aplikacji prokuratorskiej w latach 2016 -2018, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Kandydaci przyjęci na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską w latach 2016-2018 na podstawie art. 29 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, odbywają aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską na podstawie przepisów dotychczasowych.”;

6) w art. 20 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. W przypadku uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 23 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, po rozpoczęciu aplikacji ogólnej w roku 2017, Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury wydaje decyzję o przyjęciu na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską, prowadzoną na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, której cykl szkoleniowy rozpoczyna się po dniu wydania decyzji.

2. W przypadku konieczności wydania decyzji o przyjęciu na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską na skutek uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 29 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, po rozpoczęciu w roku 2018 odpowiednio aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej, prowadzonej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wydaje się decyzję o przyjęciu odpowiednio na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską, prowadzoną na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, której cykl szkoleniowy rozpoczyna się po dniu wydania decyzji.”

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133, z późn. zm.¹⁾) w art. 20a § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W razie zwolnienia stanowiska sędziowskiego lub asesorskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji prezes sądu apelacyjnego, w terminie czternastu dni od dnia zwolnienia stanowiska, zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. W razie planowanego zwolnienia stanowiska sędziowskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji przez sędziego, który przechodzi w stan spoczynku po osiągnięciu wymaganego wieku, prezes sądu apelacyjnego, nie później niż na pięć miesięcy przed zwolnieniem stanowiska, zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości, w terminie nie dłuższym niż trzydzieści dni od dnia otrzymania zawiadomienia, na podstawie kryteriów wymienionych w § 1:

- 1) przydziela stanowisko do danego albo innego sądu;
- 2) przekształca stanowisko, odpowiednio, w stanowisko sędziowskie lub asesorskie w danym albo innym sądzie;
- 3) stanowisko znosi.

¹⁾ zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1066, 1224, 1418 i 1595

§ 3. Minister Sprawiedliwości przekształca w stanowisko:

- 1) asesorskie - co drugie stanowisko sędziowskie zwalniane w danym sądzie rejonowym lub przydzielone do danego sądu rejonowego, a także wolne stanowisko sędziowskie, które nie zostało obsadzone w danym sądzie rejonowym;
- 2) sędziowskie – zwalniane stanowisko asesorskie.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1224), po art. 25 dodaje się art. 25a w brzmieniu:

„Art. 25a. Pierwsze przydzielenie stanowiska asesorskiego do danego sądu lub pierwsze przekształcenie stanowiska sędziowskiego w stanowisko asesorskie w danym sądzie nastąpi po dniu 30 października 2017 r.”.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Uzasadnienie

I.

Projektowaną ustawą proponuje się przedłużenie trwania dotychczas realizowanego, dwuetapowego modelu szkolenia wstępnego, składającego się z 12-miesięcznej aplikacji ogólnej oraz następującej po niej 30-miesięcznej aplikacji sędziowskiej lub prokuratorskiej. Rozwiązania prawne, wprowadzone przez ustawę z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 694), zwaną dalej „nowelą”, rodzą obawy o efektywność szkolenia kandydatów na sędziów i prokuratorów. Nowela rozbiła dotychczasową zasadę jednolitości statusu aplikanta. Przewiduje ona bowiem, że aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury częściowo tylko będzie podporządkowany jej Dyrektorowi. W zakresie pracowniczym ma być podporządkowany prezesowi sądu okręgowego lub prokuratorowi okręgowemu. Dodatkowo sytuację komplikuje fakt, że przekazano organizację praktyk pracodawcom aplikantów. Dotychczas organizacją tej ważnej części aplikacji zajmował się Dyrektor Krajowej Szkoły. W aktualnie obowiązujących programach aplikacji praktyki, których celem jest nauczanie aplikanta zasad praktycznego wykonywania zawodu, zajmują do 80% czasu przeznaczanego na szkolenie na aplikacji. Ponadto poważne wątpliwości budzi status osób, które ukończą aplikację sędziowską. Dla tych osób nie przewidziano gwarancji zatrudnienia w wymiarze sprawiedliwości. Rodzi to obawę, że wykształceni za publiczne środki prawnicy nie podejmą służby publicznej, lecz zasilą korporacyjne zawody prawnicze. Przedłużenie dotychczasowego, dobrze funkcjonującego modelu aplikacji pozwoli na dokonanie gruntownego przeglądu stanu prawnego, dotyczącego szkolenia wstępnego kandydatów na stanowiska sędziowskie i prokuratorskie oraz wprowadzenia stosownych zmian, służących poprawie funkcjonowania sądownictwa i prokuratury. W tym celu proponuje się wprowadzenie do noweli zmian, które umożliwią ogłoszenie w 2016 r. naboru na aplikację ogólną, a następnie przeprowadzenie szkolenia na tej aplikacji i następujących po niej aplikacjach specjalistycznych.

II.

Jakkolwiek szereg rozwiązań normatywnych przyjętych we wskazanej noweli budzi wątpliwości, to jednak niektóre z nich należy ocenić jako krok w dobrym kierunku. Taką regulacją jest wyposażenie aplikanta aplikacji prokuratorskiej w uprawnienia do dokonywania czynności asystenta prokuratora i występowania przed sądem rejonowym, w charakterze oskarżyciela publicznego. Kompetencje te należałoby nie tylko utrzymać, ale i wyposażyć w

nie aplikantów aplikacji prokuratorskiej odbywających szkolenie w dotychczasowym systemie, a więc po odbyciu aplikacji ogólnej. Ponieważ kolokwium jako forma sprawdzenia wiedzy nie występuje w dotychczasowym, dwuetapowym modelu szkolenia aplikantów, należy przyjąć, że ukończenie aplikacji ogólnej jest równoznaczne ze zdaniem kolokwium, o którym mowa w art. 30 ust. 5 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2012 r. poz. 1230, z późn. zm.).

III.

Należy powrócić do sprawdzonego w praktyce zarządzania instytucjami publicznymi rozwiązania, przyjętego w 2009 r. w ustawie o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, a wcześniej w ustawie z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury (Dz. U. Nr 169, poz. 1410, z późn. zm.), zgodnie z którym oba organy Krajowej Szkoły, tj. Dyrektor i Rada Programowa, są powoływane przez Ministra Sprawiedliwości, na określoną w ustawie kadencję, a odwołanie zarówno Dyrektora jak i członków Rady jest możliwe, jeżeli zaistnieją określone w ustawie przesłanki. Z tych względów proponuje się powrót do katalogu przesłanek zawartych w uchylonym art. 13 ustawy o Krajowej Szkole. Doprowadzi to do optymalnego uregulowania relacji między Ministrem Sprawiedliwości a Dyrektorem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w aspekcie jej statusu publicznoprawnego, jako instytucji kształcącej kandydatów do pełnienia urzędu sędziego lub prokuratora.

IV.

Zmiany dotyczące art. 20a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133, z późn. zm), zwanej dalej „u.s.p.”, mają na celu wyeliminowanie wad unormowań zawartych w § 2 i 3 tego artykułu, prowadzących do spowolnienia procesu obsadzania zwolnionych stanowisk sędziowskich.

Istotą zmiany w § 2 jest to, aby prezes sądu apelacyjnego w razie uzyskania informacji o planowanym zwolnieniu stanowiska sędziowskiego przez sędziego przechodzącego w stan spoczynku po osiągnięciu wymaganego wieku, zawiadamiał o tym Ministra Sprawiedliwości nie później niż na pięć miesięcy przed takim zwolnieniem. Rozwiązanie to usprawni gospodarowanie etatami w sądownictwie powszechnym. Informacja o planowanym zwolnieniu stanowiska sędziowskiego, w sytuacji złożenia przez sędziego oświadczenia o przejściu w stan spoczynku, jest bowiem uzyskiwana przez prezesa sądu apelacyjnego z dużym wyprzedzeniem (ok. pół rocznym). Tymczasem dotychczasowe brzmienie art. 20a § 2 u.s.p. powoduje, że informacja ta jest przekazywana do Ministra Sprawiedliwości dopiero po

faktycznym zwolnieniu stanowiska sędziowskiego. Konieczne zatem jest powrót do rozwiązania przewidzianego w stanie prawnym przed nowelizacją dokonanej ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1224), które pozwalało na wcześniejsze przekazanie Ministrowi Sprawiedliwości informacji o planowanym zwolnieniu stanowiska sędziowskiego, wobec przejścia sędziego w stan spoczynku.

Z kolei zmiana przewidziana w art. 20a § 3 u.s.p. ma na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych związanych ze stosowaniem tej regulacji. Istotą proponowanej zmiany jest to, ażeby Minister Sprawiedliwości przekształcał w stanowisko asesorskie co drugie stanowisko sędziowskie zwolnione w danym sądzie rejonowym lub przydzielone do danego sądu rejonowego, a także wolne stanowisko sędziowskie, które nie zostało obsadzone w danym sądzie rejonowym. W dotychczasowej regulacji zabrakło bowiem precyzyjnego sformułowania, że powyższa reguła dotycząca przekształceń stanowisk sędziowskich w stanowiska asesorskie powinna znajdować zastosowanie w ramach określonego sądu rejonowego. W przeciwnym razie automatyczne przekształcanie stanowisk sędziowskich w asesorskie doprowadziłoby do przypadkowego rozmieszczenia stanowisk asesorskich w sądach powszechnych.

Zmiana treści art. 20a § 3 u.s.p. polega również na zastąpieniu użytego w tym przepisie wyrazu „zwolnione” odnoszącego się do stanowiska sędziowskiego lub asesorskiego, wyrazem „zwalniane”. Pozostawienie w dotychczasowej regulacji wyrażenia „stanowisko zwolnione” powoduje, że Minister Sprawiedliwości nie ma możliwości obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim, dopóki nie zostanie ono faktycznie zwolnione, co zbędnie wydłuża procedurę związaną z jego obsadą. Obecnie stanowiska sędziowskie, co do których Minister Sprawiedliwości zdecydował o celowości ich obwieszczenia, a które zostaną zwolnione na przykład za 2-3 miesiące, muszą oczekiwać na obwieszczenie mogące nastąpić dopiero po dacie ich faktycznego zwolnienia, co jest rozwiązaniem wadliwym z punktu widzenia efektywnego gospodarowania etatami.

V.

Zmiana proponowana do ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1224) umożliwi przesunięcie w czasie – do dnia 31 października 2017 r. – czynności związanych z tworzeniem w sądownictwie powszechnym pierwszych stanowisk asesorskich. Rozwiązanie to umożliwi Ministrowi Sprawiedliwości podjęcie prac legislacyjnych mających na celu optymalne ukształtowanie modelu dojścia do

urzędu sędziego przez absolwentów aplikacji sędziowskiej prowadzonej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, z uwzględnieniem uzasadnionej interesem publicznym konieczności wykorzystania ich kompetencji merytorycznych, uzyskanych kosztem wysokich nakładów czynionych ze środków publicznych na ich edukację. Proponowane rozwiązanie umożliwi też wykorzystanie instytucji asesora sądowego w celu weryfikacji predyspozycji egzaminowanych aplikantów sędziowskich do pełnienia służby na stanowisku sędziowskim oraz zapewni możliwość niezwłocznego obsadzenia wolnych stanowisk asesorskich przez wysoko -wykwalifikowaną kadrę absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

VII.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, ponieważ jej zasadniczym celem nie jest wprowadzenie nowych zasad prawnych, lecz przedłużenie stosowania dotychczasowych.

VIII.

Procedowana ustawa nowelizuje ustawę z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury – ten akt prawny wprowadzał zmiany w formule odbywania aplikacji w KSSiP, w jego uzasadnieniu wskazano, iż „Rezygnacja z aplikacji ogólnej oraz ze stypendiów umożliwi przekierowanie środków finansowych wydatkowanych do tej pory na te cele. Dzięki temu dofinansowane zostanie zwłaszcza szkolenie ustawiczne, a fundusze przeznaczone na stypendia trafią do tych sądów i jednostek organizacyjnych prokuratury, w których utworzone zostaną etaty aplikanckie. W konsekwencji można więc założyć, że wejście w życie projektowanej ustawy nie pociągnie za sobą kosztów dla budżetu państwa”.

Stanowisko o braku kosztów podtrzymano również rozporządzeniach wykonawczych do powyższej ustawy, gdzie wskazano, że wysokość zaproponowanego wynagrodzenia aplikantów nie spowoduje powstania dodatkowych kosztów dla budżetu państwa, zaś koszt finansowy wynagrodzeń będzie zbilansowany zmniejszonymi wydatkami przeznaczonymi na wypłatę stypendiów dla aplikantów w ramach dotacji dla KSSiP.

Obecnie procedowana nowelizacja wstrzymuje opisaną wyżej zmianę dla roczników rozpoczynających kształcenie w 2016 i 2017 roku. W konsekwencji przyjęcia braku skutków finansowych związanego z poprzednimi nowelizacjami należy przyjąć, że wstrzymanie części

zmian dla dwóch kolejnych roczników w obecnie procedowanej ustawie (przy analogicznym przesunięciu w zakresie aplikacji specjalistycznych) również takich skutków za sobą nie pociągnie.

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i prawne.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.